

2021-03-08

Regionstaben
Ingela Jönsson

HSN/332/2021

Överenskommelse mellan regionen och kommunerna om missbruk, riskbruk, beroende 2021-2023

Ärendebeskrivning

Regioner och kommuner är skyldiga att träffa gemensamma länsöverenskommelser om samarbete kring personer med missbruk. Skyldigheten regleras genom tillägg i socialtjänstlagen (5 kap. 9a § SoL) och hälso- och sjukvårdslagen (16 kap. 3§ HSL).

Överenskommelsen ska stärka samverkan och bidra till ett bättre tillgodoseende av vård, stöd och behandling för målgruppen. Länsöverenskommelsen ska utgöra bas för eventuella lokala överenskommelser mellan Regionens verksamheter, respektive kommun och, i förekommande fall, polis.

Denna överenskommelse är en revidering av tidigare överenskommelse från 2016. Revideringen är initierad utifrån behov av att tydliggöra samverkan kring

- barn och ungdomar i åldern 13-29 år. Sveriges kommuner och regioner fastställde december 2018 en handlingsplan mot missbruk och beroende för denna åldersgrupp. Den ligger som underlag vid denna revidering.
- spelberoende. Från den 1 januari 2018 gäller nya regler som förtydligar socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens ansvar avseende spelmissbruk. Reglerna införs i socialtjänstlagen (2001:453), SoL, och hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), HSL. Med spelmissbruk avses missbruk av spel om pengar.

Missbruksområdet är brett och det pågår en ständig utveckling av verksamma insatser, utrednings- och behandlingsmetoder. Detta återspeglas bland annat i Socialstyrelsens Nationella riktlinjer för vård och stöd vid missbruk och beroende som publicerades våren 2015 och reviderades 2017. Riktlinjerna innehåller drygt 150 rekommendationer som är av vikt för både styrning av verksamheter och som kunskapskälla vid val av behandling. Socialstyrelsens riktlinjer tar inte ställning till vilken huvudman som bör ansvara för respektive insats utan hänvisar till lokala avtal och överenskommelser.

I den nationella kunskapsstyrningsorganisationen utvecklas också detta område. Nationella programområdet för psykisk hälsa lanserade i december 2020 ett vård- och insatsprogram för skadligt bruk och beroende. Det innebär att det behöver

göras analyser kring dessa rekommendationer och hur de påverkar respektive huvudmans arbete och hur det påverkar samverkan.

Sveriges kommuner och regioner, SKR, hemställde i juni 2020 till regeringen om att en översyn av huvudmannaskapet för hela missbruks- och beroendevården behöver ske för att eventuella förändringar i lagstiftningen kan göras.

Regering i juni 2020 en särskild utredare som ska föreslå hur samordnade insatser när det gäller vård, behandling och stöd kan säkerställas för barn, unga och vuxna personer med samsjuklighet i form av missbruk och beroende och annan psykiatrisk diagnos eller närliggande tillstånd. Uppdraget ska redovisas senast den 30 november 2021. I detta arbete kommer djupanalyser att göras i vissa län där bl a Jämtlands län är utvalt. Resultatet av djupanalys och utredningens förslag kommer ge anledning till nya diskussioner om innehållet i samverkan mellan huvudmännen.

Utredningen Framtidens socialtjänst lämnar förslag som tillsammans avser att skapa förutsättningar för en hållbar socialtjänst. (Hållbar socialtjänst – En ny socialtjänstlag SOU 2020:47). Utredningens större förslag handlar om förebyggande och lätt tillgänglig socialtjänst, övergripande planering och planering av insatser, kunskapsbaserad socialtjänst och möjligheten att tillhandahålla insatser utan föregående behovsprövning. Utredningen remissbehandlas fram till februari 2021. När lagstiftningen är klar kommer den också att påverka huvudmännens samverkan inom detta område.

Sociala vård- och omsorgsgruppen, SVOM, har rekommenderat Regionen och kommunerna att under 2021 gemensamt ska arbeta fram en gemensam plan för God och Nära vård. I det arbetet bör också missbruks- och beroendevården beaktas.

Mot bakgrund av att flera större förändringar från nationell och regional nivå är på gång har denna revidering gjorts med medvetenhet om att ny revidering kommer att behöva göras inom något år.

Sociala vård- och omsorgsgruppen, SVOM, beslutade 2021-02-26 att rekommendera regionen och kommunerna att godkänna Överenskommelse Riskbruk/Missbruk/Beroende 2021-2023.

Regiondirektörens förslag

Överenskommelse Riskbruk/Missbruk/Beroende 2021-2023 godkänns

I tjänsten
Hans Svensson
Regiondirektör

Johan Palm
Chef Hälsa- och sjukvårdspolitiska
avdelningen

Utdrag till

Länets kommuner
Elin Ring, samordnare för kommunernas vård och omsorg
Områdeschef Vuxenpsykiatri
Områdeschef Barn Unga Vuxna
Områdeschef Primärvård
Hälsa- och sjukvårdsdirektör